

GYMNÁZIUM HEŘMÁNEK

(Matematika)

SEMINÁRNÍ PRÁCE

Samuel Sedláček

Výdaje na kulturu v ČR mezi lety 2020-2023

Praha 2026

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracoval/a samostatně a že jsem použil/a pouze těch zdrojů, které uvádím v bibliografii. U všech formulací, které nejsou mé vlastní, ale použité od jiných autorů, vyznačuji (např. uvozovkami) jejich rozsah a uvádím podle citačních zvyklostí daného jazyka jejich zdroj. U převzatých myšlenek též uvádím jejich zdroj, i když se jedná o mé vlastní formulace.

V Praze dne 6.1.

Samuel Sedláček

OBSAH

Úvod	4
1. Analytická část	5
1.1. Vývoj dat (2020 - 2023).....	5
1.2. Analýza jednotlivých výdajů podle sektoru.....	6
1.3. Finanční zdroje.....	7
2. Dopady	8
2.1. Celkové důsledky pandemie.....	8
<hr/>	
3. Syntetická část	10
3.1. Srovnání s okolními zeměmi	10
3.2. Interpretace výsledků	11
Závěr	13
Další zdroje	14
Seznam příloh	15
Příloha 1.....	15
Příloha 2.....	16
Příloha 3.....	17

Úvod

Kulturní sektor představuje velmi důležitou součást společenského života a ekonomiky každé země, není jen estetickou složkou každodenního života. Výdaje na kulturu zahrnují širokou škálu aktivit a investic, od přímých výdajů domácností na vstupné do divadla či nákup kulturních produktů, přes veřejnou podporu institucí až po soukromé investice firem a příspěvky z mezinárodních fondů.

Rok 2020 přinesl zásadní změnu v české i světové společnosti v důsledku vypuknutí pandemie COVID-19. Pro kulturní sektor, který je silně závislý na osobní účasti a veřejných akcích, znamenaly rozsáhlé uzavření kulturních zařízení, zákaz veřejných akcí a omezení pohybu obrovský šok. Následné roky, ovšem ukázaly jako možnosti adaptace a zotavení, pomohly kulturnímu sektoru dosáhnout prudkému vzrůstu.

Tato práce se zaměřuje na vývoj výdajů na kulturu v České republice mezi lety 2020 a 2023, přičemž klade důraz na změny v celkových výdajích, analýzu jejich struktury podle sektorů a zdrojů financování. V analytické části je popsána dynamika těchto výdajů a dopady pandemie, v syntetické části jsou výsledky interpretovány v širším kontextu sociálně-ekonomickém a komparovány s okolními zeměmi. Cílem je tedy nejen popsat statistiky, ale i pochopit, co pro českou kulturu znamenaly změny ve výdajích během pandemie a po ní.

1. Analytická část

1.1. Vývoj dat (2020 - 2023)

Celkové výdaje na kulturu se v České Republice výrazně proměnily až mezi lety 2020 až 2023. V roce 2020 způsobila pandemie COVIDu 19 dlouhodobé uzavření všech kulturních institucí (muzea, galerie, divadla, knihovny atd.).

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) činily celkové výdaje na kulturu v roce 2020 zhruba 261,5 miliard korun, tedy výrazně méně než v roce 2019. ¹ Tento pokles byl způsoben hlavně protiepidemickým opatřením a následnému lockdownu, který lidem neumožňoval navštěvovat různé kulturní instituce a investorům investovat do kulturních projektů. Kulturní organizace tak museli fungovat v omezeném provozu nebo úplně uzavřít kulturní objekt na dobu neurčitou. Zasaženy byly nejen velké kulturní instituce ale i kulturní organizace a někteří nezávislí umělci.

K výraznému nárůstu dochází až v roce 2021 po zvolnění mnoha protiepidemických opatření. Došlo tak ke zvýšené kulturní aktivitě veřejnosti a návratu financování do kulturních sektorů.

Ještě rapidnější nárůst nastal v roce 2022, kdy celkové výdaje na kulturu překročily částku 327 miliard korun. Tento růst souvisel jednak s návratem různých kulturních akcí, koncertů, festivalů, výstav, divadelních představení apod. Výrazný byl i nárůst tržeb v audiovizuálním sektoru (filmy, reklamy apod.).

Rok 2023 přinesl ještě další posun. Celkové výdaje dosáhly 343,7 miliard korun ², což je nejvíce od roku 2010. ³ Kromě pokračující obnovy kulturních aktivit hrála roli i rostoucí investice firem. Zajímavým faktem je i to, že mnoho kulturních institucí využilo v této době prostředky z Národního plánu obnovy nebo evropských fondů. ⁴

Celkově tedy vidíme tři hlavní události: prudký pokles v roce 2020, zvolnění opatření v roce 2021 a prudký nárůst v letech 2022 a 2023. Kulturní sektor tak prokázal silnou schopnost a vůli adaptace na omezené podmínky a následný návrat do běžného fungování.

---

¹ <https://csu.gov.cz/vydaje-na-kulturu?pocet=10&start=0&podskupiny=094&razeni=-datumVydani>

² <https://statistikaamy.csu.gov.cz/kultura-se-v-cesku-zotavuje-a-jejji-vyznam-rose>

³ https://csu.gov.cz/vydaje-na-kulturu?pocet=10&start=0&podskupiny=094&razeni=-datumVydani#grafv_graf-celkove-vydaje-na-kulturu

⁴ <https://www.idu.cz/cs/aktualne/aktuality/3486-ministerstvo-kulturny-rozdelilo-prvni-financni-prostredky-z-narodniho-planu-obnovy-npo>

1.2. Analýza jednotlivých výdajů podle sektoru

Abychom lépe porozuměli následujícímu tématu, je důležité rozlišit jednotlivé sektory, protože pandemie neměla na kulturní sektory rovnoměrný dopad. Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ), lze kulturní sektor rozdělit na tři oblasti: tradiční a umělecký, audiovizuální a mediální a kreativní sektor.⁵

Tradiční a umělecký sektor zahrnuje hlavně scénická umění (divadlo, opery) a kulturní dědictví (muzea, galerie, památky) a právě tyto sektory byly pandemií zasaženy nejvíce.² ČSÚ uvádí, že kulturní sektory v této oblasti vykázaly mezi lety 2020 a 2021 ztrátu přes 3,7 miliard korun.⁶ Scénická umění byla dlouho uzavřena a i po jejich znovuotevření trvalo dlouho, než se návštěvnost a tržby vrátily na úroveň před pandemií

Naopak audiovizuální a mediální sektor měl v období pandemie úplně jiný průběh. Kvůli lockdownu narostla domácí spotřeba digitálního obsahu, streamingových služeb a filmové produkce. Tento sektor si tak tržně vystačil sám.

Poslední oblasti jsou kreativní sektory (design reklama). Tato oblast byla pandemií ovlivněna méně než ty ostatní, protože většina její práce je možná vykonávat digitálně z pohodlí domova.

Tedy největší aktivitu a prosperitu vykázaly sektory s vyšší mírou flexibility a digitální produkce. Naopak tradiční sektory se obnovovaly pomaleji.

---

⁵ <https://csu.gov.cz/metodika-vydaje-na-kulturu>

⁶ <https://csu.gov.cz/produktv/kulturni-subjekty-prisly-behem-pandemie-o-4-miliardy>

1.3. Finanční zdroje

Výdaje na kulturu v České republice pocházejí z několika finančních zdrojů: výdaje domácností a veřejných rozpočtů, soukromé investice a zahraniční zdroje. Každý z těchto zdrojů má jiný dopad na kulturní výdaje.⁹

Domácnosti sehrály v období po pandemii zásadní roli. V roce 2023 byly výdaje z domácností na kulturu zhruba 64,4 miliard korun.² Domácnosti tak tvořily přibližně pětinu všech kulturních výdajů toho roku. Podle ČSÚ zároveň podíl těchto výdajů na celkové spotřebě klesl z 2,11 % na 1,93%, což pravděpodobně souvisí s rostoucími životními náklady a inflací

- Veřejné rozpočty (tedy stát, obce a kraje) v roce 2023 poskytly zhruba 55 miliard korun, což je meziroční růst o 12 %.¹⁰ Výdaje směřovaly hlavně do sektorů, které byly pandemii zasaženy nejvíce - muzea, galerie, divadla apod.
- Soukromé podniky přispěly v roce 2023 něco kolem 216 miliard korun, což z nich dělá hlavní zdroj kulturních výdajů.¹¹ Podniky investují do kultury jak komerčně tak prostřednictvím sponzoringu.
- Zahraniční zdroje (např. evropské fondy), tvoří zhruba 1% z celkové částky kulturních výdajů

Celkově jsou hlavním finančním zdrojem pro kulturu soukromé podniky, které tvoří hlavní část financování naší kultury.

---

⁹ <https://csu.gov.cz/metodika-vydaje-na-kulturu>

¹⁰ <https://csu.gov.cz/produkty/kultura-se-v-cesku-zotavuje-a-jeji-vvznam-rose>

¹¹ <https://csu.gov.cz/vydaje-na-kulturu?pocet=10&start=0&podskupiny=094&razeni=-datumVydani#grafy> graf-vydaje-na-kulturu-podle-zdroju

2. Dopady

2.1. Celkové důsledky pandemie

Analýza ukazuje, že dopady pandemie na kulturní sektor v ČR byly hluboké, ale zároveň přinesly potenciál pro budoucí vývoj. Nejdříve se podíváme na negativní důsledky

- Rok 2020 znamenal prudký pokles celkových výdajů na kulturu, jelikož byl sektor doslova pozastaven lockdownem. Mnohé instituce (divadla, galerie, kina a muzea) přišly o příjmy z návštěvnosti. Tento dopad podle ČSÚ ¹ a jednoho zahraničního zdroje ¹² zahrnoval jak domácnosti, tak i soukromé výdaje.
- Zejména scénická umění, kulturní dědictví, galerie a památky byly zasaženy nejsilněji. Tyto oblasti mají nižší finanční soběstačnost a jsou silně závislé na veřejné podpoře. Pandemie tak výrazně oslabila jejich ekonomickou stabilitu a ohrozila část kulturní infrastruktury.
- Některé kulturní subjekty zůstaly v lockdownu dlouho, což vedlo k trvalým ztrátám, například omezené nabídce akcí, zrušení menších projektů a propouštění zaměstnanců

Nyní se podíváme na pozitivní důsledky

- Po lockdownu se ukázalo, že má náš kulturní sektor potenciál na adaptaci. Nárůst výdajů v letech 2021 - 2023 znamená, že část kultury se přizpůsobila prudkému obnovení
- Pandemie urychlila digitalizaci kulturní produkce. Více online obsahu a distančních forem umění, přilákalo více lidí, včetně těch co kulturu pravidelně nevyhledávali. Tato forma je tedy odolná vůči potenciálním krizím v budoucnosti.
- Díky kombinaci veřejné podpory, domácností a soukromých investic se kulturní sektor po krizi rychle stabilizoval a dokázal v roce 2023 dosáhnout rekordních statistik. To ukazuje, že separátní financování kultury může být lepší než financování pouze ze státní dotace.

Z pohledu syntetické analýzy lze říct, že pandemie byla pro českou kulturu těžkým momentem. Ukázala zranitelnost tradičních kulturních institucí, ale také ukázala, že domácnosti a soukromé firmy jsou opravdu významnými podporovateli kultury.

Pokud chce tedy ČR udržet a rozvíjet kulturní sektor je klíčové:

- podporovat separátnost financování kultury (kombinace veřejného, soukromého a domácího financování)
- Adaptace na nové formy kultury (digitální)
- Sledovat a učit se ze zkušeností států, které mají stabilnější výdaje na kulturu a vyšší podporu tradiční kultury (třeba se inspirovat jak dlouhodobě zajistit kulturní bohatství i v krizových dobách)

---

¹² https://www.culturalpolicies.net/country_profile/czechia-7-1-1

3. Syntetická část

3.1. Srovnání s okolními zeměmi

Při pohledu na zmíněné výdaje domácností na kulturu a strukturu dalších výdajů v evropském kontextu vyniká několik porovnání, které pomáhají uvědomit si pozici ČR vůči dalším evropským státům.

- Podle dat za rok 2020 jsou výdaje domácností v ČR na kulturu na úrovni 583.7 kupní síly neboli PPS, což nás řadí do průměru mezi členskými státy EU ¹³
- Bohatší státy jako Rakousko, Německo nebo Dánsko vykazují výrazně vyšší úroveň výdajů na kulturu. To znamená, že obyvatelé těchto zemí mohli v průměru utrácet na kulturu výrazně více, a to i s přihlédnutím k rozdílům v životní úrovni
- Naopak méně bohaté země jako Slovensko, Polsko nebo Maďarsko jsou v EU pod průměrem, což odráží rozdíly v kupní síle a hlavně kulturních prioritách

Z takového srovnání nám vyplývají důležité informace: i s rostoucími investicemi na kulturu je pro ČR stále výzva udržet kvalitu a rozmanitost kultury po COVIDu-19.

---

¹³ <https://europe-data.com/austrian-consumers-spent-the-most-on-cultural-activities-in-2020>

3.2. Interpretace výsledků

Na základě provedené analytické části lze konstatovat, že vývoj výdajů na kulturu v České republice mezi lety 2020 a 2023 neodráží pouze krátkodobý vliv pandemie COVID-19, ale také hlubší charakteristiky českého kulturního sektoru. Prudký pokles výdajů v roce 2020 lze chápat jako přímý důsledek vládních omezení a uzavření kulturních institucí, nicméně následné oživení ukazuje, že kultura zůstává pro českou společnost významnou hodnotou i ekonomickou aktivitou.

Zajímavým zjištěním je skutečnost, že návrat výdajů na kulturu nebyl tažen primárně veřejným sektorem, ale především soukromými podniky. Tento trend může být interpretován jako znak určité odolnosti kulturního sektoru, ale zároveň i jako potenciální riziko, protože tržní zdroje jsou citlivější na ekonomické výkyvy, inflaci a změny spotřebitelského chování.

Z hlediska sociálně-ekonomického kontextu je patrné, že ačkoliv absolutní výdaje na kulturu v roce 2023 dosáhly historicky nejvyšších hodnot, podíl výdajů domácností na kulturu na jejich celkové spotřebě spíše stagnoval nebo mírně klesal. To lze interpretovat jako důsledek zvýšených životních nákladů a inflace, kdy domácnosti musely upřednostňovat nezbytné výdaje (bydlení, energie, potraviny) na úkor volnočasových aktivit. Kultura se tak pro část společnosti stala méně dostupnou, což může mít dlouhodobé důsledky pro sociální soudržnost i kulturní participaci.

Rozdíly mezi jednotlivými sektory kultury navíc ukazují, že pandemie urychlila změny uvnitř kulturního trhu. Soběstačnější oblasti, jako jsou audiovizuální média, digitální obsah a kreativní průmysly, dokázaly krizi zvládnout relativně dobře a v některých případech dokonce posílit svou pozici. Naopak tradiční oblasti kultury, zejména scénická umění a kulturní dědictví, zůstávají dlouhodobě závislé na veřejné podpoře a jsou zranitelnější vůči budoucím krizím.

V porovnání s okolními zeměmi se Česká republika nachází v průměrném evropském pásmu, pokud jde o výdaje domácností na kulturu. To naznačuje, že potenciál české kultury není plně využit, a to zejména ve srovnání s ekonomicky vyspělejšími státy, kde je kultura vnímána nejen jako volnočasová aktivita, ale i jako strategická oblast investic a rozvoje. Z tohoto

pohledu lze interpretovat současný stav české kultury jako stabilizovaný, avšak s rezervami v dlouhodobé strategii podpory a rozvoje.

Celkově lze shrnout, že pandemie COVID-19 fungovala jako urychlovač změn v českém kulturním sektoru. Odhalila jeho slabiny, zejména závislost některých oblastí na veřejné podpoře a nízkou finanční rezervu, ale zároveň potvrdila schopnost části sektoru adaptovat se, inovovat a znovu získat důvěru publika. Budoucí vývoj kultury v České republice tak bude do značné míry záviset na schopnosti propojit ekonomickou udržitelnost s kulturní hodnotou a zajistit, aby kultura zůstala dostupná širokým vrstvám společnosti, nikoli pouze těm s vyššími příjmy.

Závěr

Výdaje na kulturu v České republice prošly v letech 2020 až 2023 výraznými změnami, které byly do značné míry determinovány vlivem pandemie COVID-19 a následnou fází zotavení. Z údajů Českého statistického úřadu, které jsem nasbíral vyplývá, že celkové finanční prostředky směřující do kultury v roce 2023 dosáhly 343 miliard Kč, což znamená pokračující růst po výrazném propadu v roce 2020. Největší podíl na těchto výdajích mají soukromé podniky, následované domácnostmi a veřejnými rozpočty, což ukazuje, že role tržních a soukromých zdrojů se v oblasti kultury stále více posiluje.

Analýza ukázala, že pandemie měla na kulturní sektor obrovský dopad. Ekonomické ztráty se projevíly jak poklesem celkových výdajů a návštěvnosti kulturních zařízení, tak snížením tržeb institucí závislých na osobní účasti publika. Naproti tomu některé segmenty kultury, zejména ty tržně soběstačnější, dokázaly pandemickou krizi lépe zvládnout a adaptovat se na nové způsoby konzumace, včetně digitálních a online formátů. Srovnání s okolními evropskými zeměmi dále ukázalo, že ačkoliv výdaje domácností v ČR rostly, jejich úroveň a struktura stále zaostávají za bohatšími státy, což souvisí s celkovou životní úrovní a kulturními prioritami obyvatel.

Z hlediska kulturní politiky je klíčové pokračovat v podpoře diverzifikace zdrojů financování kultury, aby se snížila závislost na jediném typu zdrojů, a zároveň posilovat kapacity tradičních kulturních institucí, které pandemie zasáhla nejhůře. Kulturní sektor v ČR má potenciál, který lze dále rozvíjet prostřednictvím inovativních modelů financování, digitalizace a spolupráce na mezinárodní úrovni.

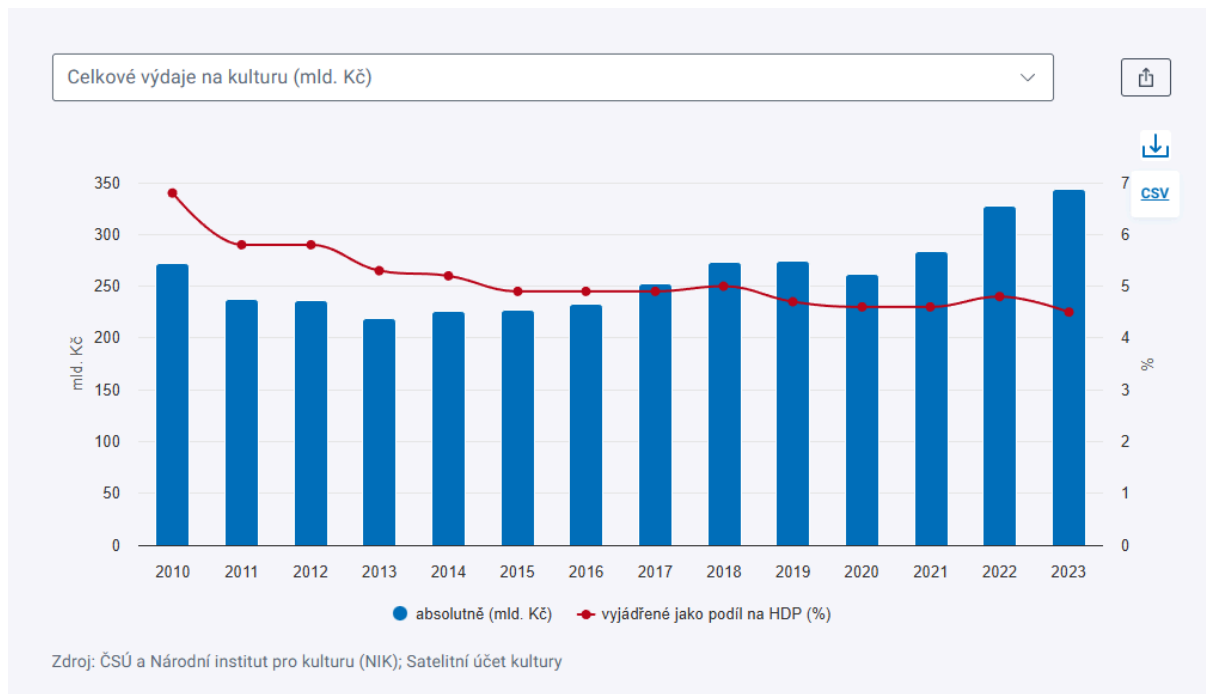
Celkově tato práce ukazuje, že kultura není jen otázkou financí, je to dynamický a multifunkční sektor, jehož úspěch závisí na propojení ekonomických, sociálních a kulturních procesů, které je třeba sledovat a podporovat i v budoucnu.

Další zdroje

1. <https://csu.gov.cz/produkty/do-kultury-putovalo-233-miliard>
2. <https://csu.gov.cz/produkty/unorove-vydani-casopisu-statistikamy-se-zamerilo-na-kulturu>
3. <https://csu.gov.cz/produkty/domacnosti-omezuji-vydaje>
4. <https://zpravy.kurzy.cz/813584-kultura-se-v-cesku-zotavuje-a-jeji-vyznam-rose>
5. https://www.culturalpolicies.net/country_profile/hungary-7-1-1
6. https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2020/01/Culturalspendingreview_FINAL_ENG.pdf
7. https://commission.europa.eu/topics/culture_cs
8. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250318-1>
9. https://www.destatis.de/EN/Press/2022/12/PE22_531_216.html
10. <https://cs.eureporter.co/politics/european-commission/2023/08/28/cultural-employment-in-the-eu-grew-by-4-5-in-2022>

Seznam příloh

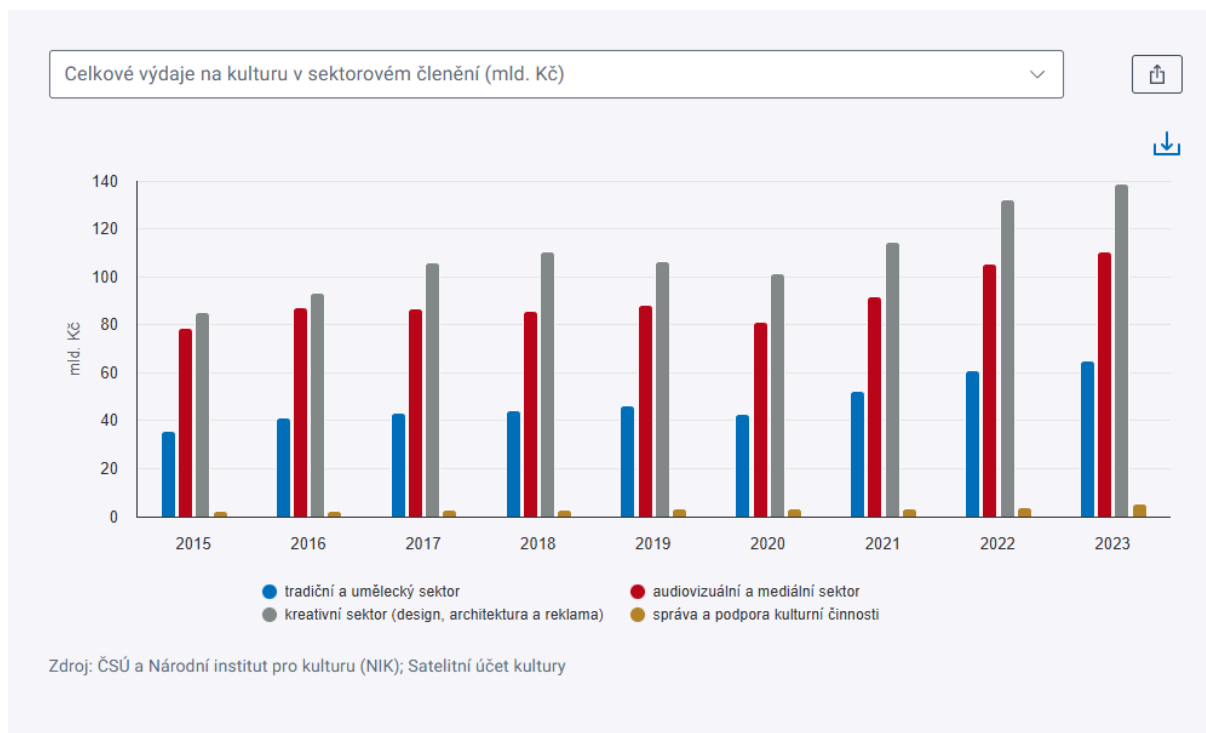
Příloha 1

obrázek/příloha č.1 - Celkové výdaje na kulturu (ČSÚ)

https://csu.gov.cz/vydaje-na-kulturu?pocet=10&start=0&podskupiny=094&razeni=-datumVydati#grafy_graf-celkove-vydaje-na-kulturu

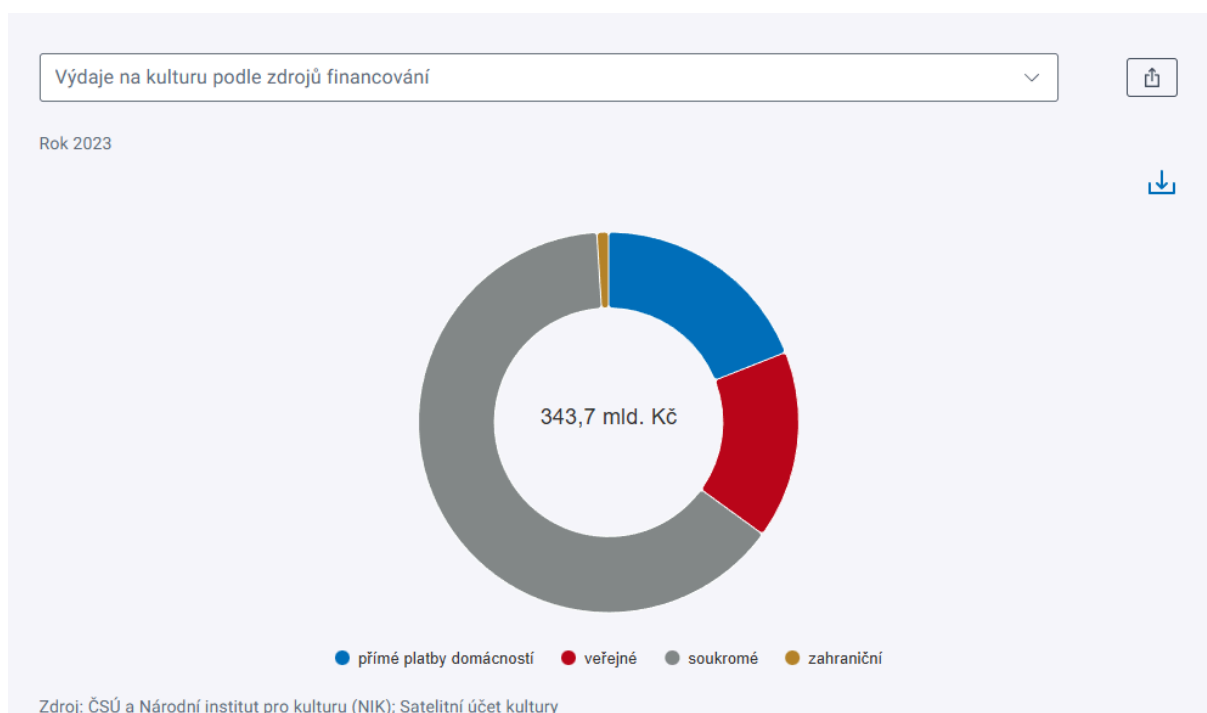
Příloha 2

obrázek/příloha č. 2 - Graf výdajů na kulturu v sektorovém členění (ČSÚ)

https://csu.gov.cz/vydaje-na-kulturu?pocet=10&start=0&podskupiny=094&razeni=-datumVydani#grafy__graf-celkove-vydaje-na-kulturu-v-se

Příloha 3

obrázek/příloha č. 3 - Graf výdajů na kulturu podle zdrojů financování (ČSÚ)

https://csu.gov.cz/vydaje-na-kulturu?pocet=10&start=0&podskupiny=094&razeni=-datumVydati#grafy__graf-vydaje-na-kulturu-podle-zdroju